

Transparantie in de tweede pensioenpijler

Inhoudsopgave

Transparantie in de tweede pensioenpijler.....	3
Wat voorafging.....	3
Krachtlijnen hervorming.....	3
Het pensioenoverzicht.....	4
De pensioenfiche wordt voortaan het pensioenoverzicht	4
Rol van Sigedis.....	5
Informatie bij pensionering.....	6
Informatie bij overlijden.....	7
Algemene informatieverplichtingen.....	7
De noties "ter beschikking stellen" en "meedelen"	7
Aansluitingsdocument.....	7
Transparantieverlag.....	8
Administratieve vereenvoudiging voor de werkgever	8
Gefaseerde inwerkingtreding en deadlines	9
Conclusie	9
Meer informatie?.....	10

Transparantie in de tweede pensioenpijler

De informatieverstrekking rond de aanvullende pensioenen werd door de wetgever aan een grondige update onderworpen. Een belangrijke wet die tot voornaamste doel heeft om identieke informatieverplichtingen te voorzien voor verzekeraars en pensioenfondsen. Er wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om ook inhoudelijke verbeteringen aan te brengen aan verschillende documenten die op diverse tijdstippen meer inzicht verschaffen aan de aangeslotene. Dit maakt dat tal van nieuwigheden van toepassing worden voor zowel de werkgevers als de verzekeraars en de pensioenfondsen en dit over een gefaseerde periode van 2023 tot en met 2026. Wij lichten de belangrijkste accenten toe in deze nota.

Wat voorafging

Uit meerdere onderzoeken die de afgelopen jaren werden uitgevoerd, blijkt dat het doorvoeren van een aantal vereenvoudigingen en/of verbeteringen ertoe kan bijdragen dat de aangeslotene een duidelijker inzicht krijgt in de aanvullende pensioenvoordelen opgebouwd via de werkgever. Zoals begrijpelijke informatie en meer uniformiteit in de informatie over het aanvullend pensioen tussen de verschillende pensioeninstellingen.

De informatie verschilt niet alleen tussen de verzekeraars en de pensioenfondsen, maar ook tussen de verzekeraars onderling en de pensioenfondsen onderling. Elke pensioeninstelling werkt met een eigen model met eigen bewoordingen. Dit maakt dat het voor een aangeslotene niet altijd even eenvoudig is om de documenten van de verschillende pensioenplannen waarop men aangesloten is met elkaar te vergelijken.

Krachtlijnen hervorming

Om het vertrouwen in het pensioenstelsel in het algemeen en de tweede pensioenpijler in het bijzonder te versterken, werd recent de wet van 26 december 2022 tot wijziging van verscheidene bepalingen ter versterking van de transparantie in het kader van de tweede pensioenpijler gepubliceerd. Ook wel de 'Transparantiewet' genoemd. Deze wet is geen autonome wet, maar past – waar nodig - de verschillende sociale wetten inzake aanvullende pensioenen voor werknemers en zelfstandigen aan. Daarnaast worden de Sigediswet en de Wet IBP (de wet van toepassing op de pensioenfondsen) aangepast.

Deze wet stelt zich tot doel om de burger een duidelijker inzicht te bieden in het aanvullend pensioen dat wordt opgebouwd en tracht hierbij volgende krachtlijnen aan te houden:

- **Begrijpelijke** informatie;
- **Uniforme** informatie over de verschillende pensioeninstellingen en pensioenproducten heen;
- Een **principle based wetgeving**. De wet zal met andere woorden het algemene kader uitzetten zonder al te veel in detail te treden, om te vermijden dat de wet te complex wordt dan wel om de haverklap aangepast moet worden. Waar nodig zal de methodologie voor de berekening van de gegevens via koninklijk besluit worden uitgewerkt;

- **Gelaagde** informatie. De informatie aan de aangeslotenen (zoals het jaarlijkse overzicht, de informatie bij pensionering, ...) moet beknopt en to-the-point te zijn en aangeven waar bijkomende informatie te vinden is. Meer gedetailleerde informatie moet via andere documenten zoals het pensioenreglement en het transparantieverslag meegedeeld worden.
- **Pertinente** informatie. Aangeslotenen willen vooral weten hoeveel aanvullend pensioen ze zullen ontvangen, welke belastingen hierop zullen ingehouden worden en wanneer ze uiteindelijk kunnen beschikken over het aanvullend pensioen.

Sigedis, de beheerder van de databank aanvullende pensioenen, **krijgt hierbij een prominentere rol** toebedeeld. Sigedis speelt op vandaag al een belangrijke rol in het informeren van aangeslotenen over hun pensioenrechten via mypension.be, het ter beschikking stellen van het pensioenreglement alsook het informeren van pensioeninstellingen over pensionering of overlijden. Men wil die rol nu verder versterken.

Zo zal Sigedis voortaan het jaarlijkse informatieoverzicht opmaken en versturen, een taak die vroeger was weggelegd voor de pensioeninstelling. Ook mypension.be zal meer als portaal kunnen worden gebruikt waar bijvoorbeeld het transparantieverslag, de informatie bij aansluiting, ... kan geconsulteerd worden. Enerzijds streeft de wetgever hiermee naar het verhogen van de uniformiteit van de informatie omtrent het aanvullend pensioen. Anderzijds wil men aan de hand van wettelijke en administratieve vereenvoudiging de kosten in het kader van de aanvullende pensioenen reduceren.

De informatieverstrekking zal bovendien zoveel mogelijk digitaal verlopen, op voorwaarde uiteraard dat de bestemming digitaal bereikbaar is. Hoe dit precies in zijn werk zal gaan, ontdek je in de volgende rubriek.

Het pensioenoverzicht

De pensioenfiche wordt voortaan het pensioenoverzicht

In België bestaat al jarenlang een jaarlijkse informatieverstrekking onder de vorm van een jaarlijkse pensioenfiche¹. Vanaf **1 januari 2024** wordt de pensioenfiche herdoopt tot het '**pensioenoverzicht**'. De wetgever beperkt zich echter niet tot een zuivere naamswijziging, maar maakt ook van de gelegenheid gebruik om de opmaak en de inhoud van het pensioenoverzicht te hervormen.

Hoewel de bestaande verplichte informatie grotendeels behouden blijft, wordt deze informatie verder aangevuld met de bijkomende informatieverplichtingen. Informatieverplichtingen die voor de pensioenfondsen al sinds 2019 bestonden. Deze nieuwe wet vereist met andere woorden slechts een kleine aanpassing van het pensioenoverzicht² voor de pensioenfondsen en creëert hiermee een gelijk speelveld voor zowel verzekeraars als pensioenfondsen.

¹ Voor pensioenfondsen was de term 'pensioenoverzicht' al van toepassing.

² Pensioenfondsen moeten rekening houden met volgende nieuwigheden: (1) het concept van de lopende rekening voor de DC- en CB-plannen; (2) drie i.p.v. twee pensioenprojecties; (3) het toegekende rendement in het vorige kalenderjaar; (4) contactgegevens waar men terecht kan met vragen en/of klachten.

Hierbij een overzicht van de wijzigingen:

- De meest ingrijpende wijziging heeft betrekking op het toevoegen van **pensioenprojecties** voor de pensioenplannen en pensioenovereenkomsten waar economische scenario's een invloed hebben op het verwachte pensioenkapitaal of de verwachte pensioenrente. Voortaan dient het pensioenoverzicht drie pensioenprojecties mee te delen en dat voor alle vaste bijdrageplannen, de meeste cash balance-plannen en de vaste prestatieplannen waar een eventuele winstdeelname wordt toegekend bovenop de pensioenformule van het pensioenreglement. De verwachte prestatie moet bij voorvermelde pensioenplannen berekend worden volgens een meest realistisch scenario, een gunstig en een ongunstig scenario. Onder welke hypothese(s) deze projecties moeten gebeuren, zal verder via koninklijk besluit worden bepaald.
- Een tweede belangrijke wijziging van het jaarlijkse pensioenoverzicht is de vermelding van de **bijdragen** die in de loop van het vorige kalenderjaar werden toegekend met een opsplitsing op basis van de bron en de bestemming van de bijdragen. We krijgen dus een opsplitsing tussen de persoonlijke bijdragen en de werkgeversbijdragen gestort aan de pensioeninstelling, dan wel toegekend vanuit het financieringsfonds, buffer, ... (= bron van de bijdragen).
- Daarnaast moet er een uitsplitsing gebeuren op basis van de bestemming van de bijdragen. Zo kan, naargelang de aard van de pensioentoezegging, onder meer een uitsplitsing worden gemaakt tussen de financiering van de pensioenopbouw, de taksen, de dekking overlijden en/of andere dekkingen, het solidariteitsluik, ...

De transparantiewet bepaalt de inhoudelijke informatie, maar niet de structuur of de opmaak van het overzicht gelet op het hogervermelde principle based-principe.

Rol van Sigedis

Vanaf 2024 wordt de **opmaak van het pensioenoverzicht** toevertrouwd aan Sigedis. Sigedis zal hierbij een pensioenoverzicht opstellen per aansluiting. Dit betekent dat personen die zijn aangesloten bij verschillende pensioentoezeggingen of pensioenovereenkomsten ook verschillende pensioenoverzichten zullen ontvangen. Het pensioenoverzicht wordt opgesteld zowel voor de actieve aangeslotenen, de uitgetreden aangeslotenen (de zogenaamde 'slapers'), als de personen die na een uittreding hun reserves hebben overgedragen naar een onthaalstructuur of een KB '69-instelling.

Jaarlijks informeert Sigedis alle aangeslotenen over hun pensioenrechten via de website www.mypension.be en hun eBox³. Als een aangeslotene bij beide of één van beide zijn mailadres heeft geregistreerd, dan ontvangt de aangeslotene op dat e-mailadres een notificatie telkens er nieuwe informatie beschikbaar is.

De pensioenoverzichten worden daarnaast door Sigedis **kosteloos bezorgd aan de pensioeninstellingen**. Zij blijven immers instaan om de pensioenoverzichten te bezorgen aan de actieve aangeslotenen die nog geen e-mailadres hebben geregistreerd.

³ De eBox is een online beveiligde postbus waarop de burger informatie kan vinden van overheidsdiensten die informatie via deze weg verzenden.

De uitgetreden aangeslotenen (de zogenaamde ‘slapers’) ontvangen hun pensioenoverzicht uitsluitend via Sigedis op mypension.be en in hun eBox. Dit stemt overeen met de huidige wijze van communiceren.

Informatie bij pensionering

Vandaag bestaat er een dubbele informatieverplichting bij pensionering door zowel de werkgever als de pensioeninstelling. Om redenen van vereenvoudiging zal het voortaan **enkel de pensioeninstelling** zijn, die zal **communiceren over de uitbetalingsprocedure**.

Binnen welke termijn er precies aan de aangeslotene een uitbetalingsvoorstel moet overgemaakt worden door de pensioeninstelling zal verschillend zijn in volgende drie situaties:

1. In de regel ontvangt de pensioeninstelling tijdig **informatie over de pensionering via Sigedis** en moet de pensioeninstelling ten laatste 60 dagen vóór de pensionering communiceren met de aangeslotene (als de kennisgeving van Sigedis minstens 90 dagen vóór pensionering gebeurde). In alle andere gevallen moet de pensioeninstelling communiceren binnen de 30 dagen na ontvangst van de kennisgeving van Sigedis.
2. Als **de aangeslotene zelf een verzoek** richt aan de pensioeninstelling moet er een uitbetalingsvoorstel overgemaakt worden binnen de 30 dagen.
3. Als de pensioeninstelling **geen kennisgeving van Sigedis of verzoek van de aangeslotene zelf heeft ontvangen**, dan zal zij aan de aangeslotene die is uitgetreden uiterlijk 60 dagen vóór het bereiken van diens wettelijke pensioenleeftijd een voorstel moeten overmaken.

Het uitbetalingsvoorstel omvat volgende informatie: de prestaties die verschuldigd zijn, de mogelijke uitbetalingswijzen, het recht op omzetting in een rente, het bedrag van de rente (indien relevant) en de noodzakelijke gegevens voor de uitbetaling.

Binnen de 30 dagen na pensionering of na het ontvangen van alle nodige informatie gaat de pensioeninstelling over tot de uitbetaling van de prestatie. Voor een werkgever die aangesloten is op een sectorplan is het nuttig om weten dat de wet tot 1 januari 2027 een tijdelijke uitzondering maakt en de uitbetalingstermijn van 30 dagen met maximaal 6 maanden verlengt. Dit alles heeft te maken met het feit dat de prestaties uit sectorplannen correct moeten worden berekend op basis van gegevens afkomstig uit het netwerk van de sociale zekerheid.

De niet-naleving van de termijnen heeft tot gevolg dat de dag volgend op het verstrijken van de niet-nageleefde termijn, de wettelijke intrestvoet van rechtswege en zonder ingebrekestelling begint te lopen op de uit te keren prestatie.

Tot slot geven we mee dat de Transparantiewet ook een vereenvoudiging voor de uitbetaling van de **kleine pensioenrechten** introduceert. Kleine pensioenrechten zijn prestaties van minder dan 150 euro (geïndexeerd). De uitbetaling zal daarbij standaard gebeuren op het rekeningnummer waarop het wettelijk pensioen wordt uitbetaald, tenzij de aangeslotene alsnog aan de pensioeninstelling meedeelt dat de uitbetaling moet gebeuren op een ander rekeningnummer.

Informatie bij overlijden

Zodra de pensioeninstelling door Sigedis, een begunstigde, de werkgever of op een andere manier op de hoogte wordt gebracht van het overlijden van een aangeslotene moet er binnen de 30 dagen na kennisname een uitbetalingsvoorstel worden overgemaakt. Het opsporen en aanschrijven van de begunstigde(n) moet binnen de 30 dagen na kennisname gebeuren, behalve wanneer de pensioeninstelling over onvoldoende gegevens zou beschikken. De zoektocht naar de begunstigden en hun contactgegevens kan hierbij zoveel mogelijk via Sigedis gebeuren.

Ook hier omvat het uitbetalingsvoorstel volgende informatie: de prestaties die verschuldigd zijn, de mogelijke uitbetalingswijzen, het recht op omzetting in een rente en het bedrag van de rente (indien relevant) en de noodzakelijke gegevens voor de uitbetaling.

Van zodra de pensioeninstelling beschikt over alle noodzakelijke informatie heeft ze 30 dagen de tijd om over te gaan tot uitbetaling, behalve wanneer de termijn ook hier wordt opgeschort omwille van een externe oorzaak.

Opnieuw geldt de sanctie dat bij de niet-naleving van de termijnen, de wettelijke intrestvoet van rechtswege en zonder ingebrekestelling begint te lopen.

Algemene informatieverplichtingen

De noties "ter beschikking stellen" en "meedelen"

De huidige sociale wetgeving vereist dat bepaalde algemene informatie over het pensioenplan, die terug te vinden is in o.a. het transparantieverlag, enkel op verzoek van de aangeslotenen moeten verstrekt worden. Daar komt verandering in door het invoeren van de notie "ter beschikkingstelling". Algemene informatie moet ter beschikking worden gesteld aan de aangeslotenen en de rentegenieters op een plaats waar aangeslotenen deze eenvoudig kunnen raadplegen. We denken hierbij aan het pensioenreglement en het transparantieverlag.

Persoonlijke informatie zoals het jaarlijks pensioenoverzicht, de uittredingsbrief, informatie bij pensionering of overlijden moet dan weer via brief of e-mail aan de aangeslotene worden meegedeeld.

Aansluitingsdocument

De pensioenfondsen kennen de verplichting tot het aanleveren van een aansluitingsdocument aangezien de Wet IBP de informatieverplichtingen voor de toekomstige deelnemers opsomt. Gezien de verplichting tot opmaak van een aansluitingsdocument wordt ingeschreven in de Wet Aanvullende Pensioenen, wordt het aansluitingsdocument ook een nieuwe verplichting binnen de verzekerde pensioenplannen.

Voortaan moet men de nieuwe of potentiële aangeslotenen inlichten over de relevante opties van het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, de kenmerken van het pensioenplan (welk type,

wie betaalt de bijdragen, kapitaal of renteplan, ...), of en hoe de beleggingsstrategie rekening houdt met ESG en de plaats waar verdere informatie beschikbaar is.

Het aansluitingsdocument is een informatiedocument waarbij de wetgever voor ogen heeft dat dergelijk document er zo uniform en beknopt mogelijk uitziet. Vandaar dat de FSMA een mandaat werd gegeven om een gestandaardiseerde presentatiewijze vast te stellen voor de informatie bij aansluiting.

Transparantieverlag

Het transparantieverlag bevat informatie over het beheer van de pensioentoezegging in zijn geheel. Op dit ogenblik is het transparantieverlag in eerste instantie bestemd voor de inrichter en is er niet voorzien in een automatische bezorging aan de aangeslotenen. De aangeslotenen kunnen wel een exemplaar vragen aan de inrichter.

Met ingang vanaf 2026 voorziet de Transparantiewet om aangeslotenen op eenvoudige wijze toegang te verlenen tot dit verslag bijvoorbeeld via www.mypension.be of een andere digitale omgeving. Bovendien wordt het transparantieverlag met bijkomende informatieverplichtingen, al van toepassing voor de pensioenfondsen, uitgebreid. Voortaan moet de kostenstructuur worden vermeld. Als de aangeslotenen een beleggingsrisico dragen of beleggingsbeslissingen kunnen nemen, moeten de resultaten van de beleggingen van de pensioentoezegging over de afgelopen 5 jaar worden meegedeeld.

Administratieve vereenvoudiging voor de werkgever

De nieuwe Transparantiewet streeft naar vereenvoudiging en vereist **niet** langer dat:

- Het aantal individuele pensioentoezeggingen jaarlijks wordt meegedeeld aan de FSMA (het WAP 4-formulier wordt afgeschaft);
- De verandering van pensioeninstelling en de eventuele overdracht van reserves worden meegedeeld aan de FSMA (het WAP 3-formulier wordt afgeschaft);
- Voorafgaand advies van de ondernemingsraad moet worden ingewonnen omtrent de inhoud van de pensioenfiche. Dit is logisch gezien het pensioenoverzicht voortaan door Sigedis zal worden opgesteld;
- Er een dubbele informatieplicht geldt bij pensionering of overlijden. Zo worden communicatieverplichtingen voor de inrichter afgeschaft.

De administratieve vereenvoudiging, het versterken van de rol van Sigedis, het vereenvoudigen van de procedure van de kleine rechten, ... Het zijn pogingen van de wetgever om de beheerskosten voor de pensioeninstellingen te beperken.

Gefaseerde inwerkingtreding en deadlines

De bepalingen van de Transparantiewet treden gefaseerd in werking. Men moet rekening houden met de tijd die hiervoor nodig is in het bijzonder met betrekking tot het uitwerken van technische standaarden via een koninklijk besluit en/of interventie van FSMA na overleg met sociale partners, de pensioeninstellingen en Sigedis. Daarnaast moeten de pensioeninstellingen en Sigedis de nodige tijd krijgen om de nieuwe regels te implementeren eens de technische standaarden gekend zijn.

De wetgever stelde volgende tijdslijn voorop:

- 2023 : de administratieve vereenvoudiging voor de werkgever;
- 2024 : het pensioenoverzicht – i.e. pensioenoverzichten met evaluatiedatum 1 januari 2024;
- 2024 : informatie bij pensionering of overlijden;
- 2025 : het aansluitingsdocument;
- 2026 : het transparantieverslag dat betrekking heeft op het jaar 2025;

Conclusie

We kunnen concluderen dat het nog wel even zal duren voor alle bepalingen van de Transparantiewet in voege zullen treden. We hebben enerzijds de gefaseerde inwerkingtreding. Anderzijds wachten we nog op een aantal cruciale elementen, met name:

- de technische standaarden die via koninklijk besluit zullen worden aangenomen;
- het voorstel van geuniformiseerd pensioenoverzicht vanuit Sigedis;
- een eventueel gestandaardiseerd aansluitingsdocument voorgesteld door de FSMA .

We kunnen bovendien stellen dat het vooral de pensioeninstellingen zijn die rekening zullen moeten houden met de informatieverplichtingen die op hen van toepassing zijn. Hierbij doen ze er goed aan om de bestaande interne procedures inzake informatieverplichting bij pensionering of overlijden en de uitbetalingsprocedure al onder het licht te houden en waar nodig aan te passen.

Dit neemt niet weg dat ook een werkgever de nodige inspanning kan leveren met betrekking tot deze nieuwe wetgeving. Bijvoorbeeld door zijn werknemers/aangeslotenen aan te sporen om hun e-mailadres te linken aan www.mypension.be of de eBox. Zo kan de prominente rol van Sigedis die de wetgever voor ogen heeft, zonder verdere tussenkomst van de pensioeninstelling, ten volle worden uitgerold.

Meer informatie?

Heb je hierover nog vragen? Neem dan contact op met je vertrouwde contactpersoon bij Vanbreda of via pensionconsultancy@vanbreda.be.

Vanbreda Risk & Benefits
Plantin en Moretuslei 297, 2140 Antwerpen